

Høringsinnspill til representantforslag om tannhelsereform, dokument 8:244 S (2020-2021)

Den norske tannlegeforening (NTF) viser til Dokument 8-forslag 244S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Audun Lysbakken, Karin Andersen, Freddy André Øvstegård, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken og Eirik Faret Sakariassen og takker for muligheten til å fremme våre innspill.

Forslaget

Det fremlagte representantforslaget fremmer forslag om en tannhelsereform som sikrer lik sosial og geografisk fordeling av tannhelsetjenester der alle jevnlig får en tannhelsesjekk. Reformen skal innebære en regulering av priser og virksomhetsutforming i den private tannhelsetjenesten, samt å styrke tilsynsapparatet. En kraftig utbygging av den offentlige tannhelsetjenesten skal prioritere å fase inn grupper av personer med størst behov for hjelp, de eldste og de yngste.

Utsatte grupper med behov for tannhelsehjelp, særlig tortur- og overgrepsofsatte og personer med sterk angst for tannbehandling, skal få tilrettelagt og nødvendig tannhelsehjelp. I påvente av en tannhelsereform skal flere behandlinger og grupper i dagens refusjonsordning inkluderes. Det foreslås å innføre en høykostnadsbeskyttelse frem til tannhelsereformen er fullt innført og umiddelbart å bygge ut den offentlige tannhelsetjenesten, herunder sikre økt kapasitet i de fylkeskommunale tjenestene.

Til statsbudsjett 2022 foreslås å gjeninnføre refusjonsordningene for nødvendig kjeveortopedi (regulering), innføre faste priser på tjenester med refusjon, og starte arbeidet med å tilrettelegge for kjeveortopedi i offentlig regi.

Bakgrunn

Representantforslaget viser til omfattende ulikhet når det gjelder tannhelsen i voksenbefolkningen, en ulikhet som øker betydelig med stigende alder, og for utsatte grupper. En full tannhelsereform skal sikre like sosiale og geografiske tannhelsetjenester, der ingen skal betale mer for nødvendige tannhelsetjenester enn for andre nødvendige helsetjenester. Forslagstillerne fastslår at det ikke finnes sentrale registre for tannhelse i Norge og at en oppbygging av nasjonale registre og administrasjon av tannhelsetjenester er en forutsetning for en tannhelsereform. Det er derfor også behov for en omfattende gjennomgang av regelverk, refusjonsordninger og utvidede tilsynsordninger og oppfølging.

Sosial ulikhet gir ulik oral helse – behov for en helhetlig gjennomgang

Den norske tannlegeforening (NTF) ønsker en tannhelsetjeneste som gir hele befolkningen et godt og likeverdig tilbud av tjenester av høy kvalitet. De aller fleste i Norge har god oral helse, men fortsatt er det betydelige sosiale ulikheter.

Den norske tannlegeforening

Før en storstilt reform kan iverksettes mener NTF det må foretas en helhetlig gjennomgang av de prioriterte gruppene i tannhelsetjenesteloven og av folketrygdens stønadsordning. Gjennomgangen må også inkludere store prosjekter i tannhelsetjenesten som sykehusodontologi, ordningen med tannbehandling til personer som har vært utsatt for tortur, overgrep og/eller har odontofobi (TOO-ordningen), og inkludere en evaluering av de regionale odontologiske kompetansesentrene. NTF mener også det er et berettiget behov å få en bedre oversikt over hvem, hvor mange og hvor tilbydere av tannhelsetjenester er i Norge, og å bygge opp nasjonale registre. Slik kunnskap vil være viktig for den videre utviklingen av den norske tannhelsemodellen.

En helhetlig gjennomgang av tannhelsetjenesten er avgjørende for å nå målet om en bedre utformet tjeneste som omfatter en større del av befolkningen. Dette vil sikre at midlene brukes på riktig måte, både for pasientene og for samfunnet, og medvirke til å utjevne sosial ulikhet i oral helse.

Pasientgrupper med stort behov må prioriteres først. Det er et klart behov for økt offentlig finansiering for å sikre at de pasientene med størst behov ivaretas, enten av en sterk offentlig tannhelsetjeneste, forankret på regionalt nivå, eller gjennom folketrygdens stønadsordning. Denne stønadsordningen må også styrkes for å nå målet om å utjevne sosial ulikhet i oral helse og sikre at hele befolkningen har tilgang til nødvendige tannhelsetjenester. Forslagsstillerne trekker blant annet frem tortur- og overgrepsutsatte og personer med sterk angst for tannbehandling. NTF viser her til vårt høringsinnspill til Dok. 8-forslag 200 S (2020-2021).

Den norske tannhelsemodellen består av en sterk offentlig tannhelsetjeneste med hovedansvar for et oppsøkende og vederlagsfritt tilbud til definerte grupper, ikke bare barn og unge, og en velfungerende privat sektor som tilbyr tannhelsetjenester til den øvrige befolkningen, som i hovedsak dekker sine egne utgifter til tannhelsetjenester. Folketrygdens stønadsordning yter stønad til tannbehandling for enkelte utvalgte diagnoser/grupper.

Forslagstillerne skriver i sitt Dok. 8-forslag at en i dag opplever svært mangelfull styring og kontroll med dagens tannhelsetilbud og -behov, og mener en offentlig administrasjon som har innsikt i kostnadsgrunnlaget for de tjenester som ytes er nødvendig. Videre mener forslagstillerne at en omfattende prisregulering hos private tannleger/spesialister vil være avgjørende i det videre arbeidet med tannhelsetjenestene. Særlig trekkes behovet for tannregulering frem som et eksempel på et todelt tjenestetilbud der barn og unge generelt får et gratis og velfungerende tilbud i den offentlige tannhelsetjenesten, men når det oppstår behov for kjeveortopedi/tannregulering henvises disse til en dyr og helprivatisert tjeneste.

NTF kjenner seg ikke igjen i denne virkelighetsbeskrivelsen. Vi støtter ønsket om mer kunnskap om tjenesten, men vil understreke at dagens tannhelsemodell har ført til en god oral helse i den norske befolkningen. Høyt kvalifisert tannhelsepersonell, både i offentlig og privat sektor, leverer tannhelsetjenester av høy kvalitet til hele den norske befolkning, til en fornuftig pris. Det er verdt å minne om at privat tannhelsetjeneste er i dag en helprivat tjeneste, det vil si at tjenesten ikke får tilskudd hverken til etablering eller drift.

NTF forstår godt ønsket om å reversere svekkelsen i ordningen for dekning av utgifter til tannregulering for barn og unge. Det er en utfordring at det i dag er en stor egenandel på kjeveortopedisk behandling av barn og unge. Bakgrunnen for dette er en svekking av stønaden fra

Den norske tannlegeforening

folketrygden til denne type behandling over år, slik at egenandelen har blitt uforholdsmessig høy. Vi støtter derfor en styrkning av folketrygdens stønadsordning.

NTF ønsker økt offentlig finansiering av tannhelsetjenesten som særlig løfter sårbare grupper og bidrar til sosial utjevning. Dette kan løses med dagens organisering av tannhelsetjenestene i to komplementerende sektorer; det offentlige og det private. Skal man gjøre endringer i dagens organisering og finansiering, krever dette etter NTFs oppfatning en helhetlig utredning.

Forslag om å regulere priser i privat sektor og å innføre en høykostnadsbeskyttelse må utredes. NTF advarer mot en straksinnføring av slike reguleringer og mekanismer før man har foretatt en gjennomgang av hele tannhelsetjenesten. For NTF er den norske modellen bestående av et sterkt offentlig tannhelsetilbud, sammen med en velfungerende privat sektor, utgangspunktet for den videre dimensjoneringen av det helhetlige tjenestetilbudet som søkes oppnådd.

NTF er kritisk til en ordning med høykostnadsbeskyttelse, fordi vi vet at for mange blir inngangsbilletten i en slik ordning for høy. Undersøkelser fra andre land med slike modeller viser at de ikke treffer dem med aller størst behov. Folketrygdens stønadsordning gir stønad fra første krone, og NTF mener at det ville være klokt å styrke og utvide denne ordningen.

NTF mener at målet må være å gi befolkningen et godt og likeverdig tilbud av tjenester av høy kvalitet og å utjevne sosial ulikhet i tannhelse. Det kan gjøres på ulike måter. Det er mye som tyder på at målrettede ordninger vil være det som gir best tannhelse for pengene. NTF ser frem til den videre politikktviklingen på dette området og deltar gjerne som en konstruktiv bidragsyter i det videre arbeidet med utformingen av fremtidens tannhelsetjeneste.

For ytterligere informasjon ta kontakt med:

President Camilla Hansen Steinum, 99 69 71 20 / chs@tannlegeforeningen.no

Politisk rådgiver Christian P. Fjellstad, 90 09 23 09 / cf@tannlegeforeningen.no